

Dosarul nr. 2ra-1056/22
2-19097841-01-2ra-05082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – L. Mitrofan
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – N. Budăi, I. Dutca, D. Băbălău

DECIZIE

25 ianuarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Rutador”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Dobrioglo împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Rutador”, intervenient accesoriu Andrei Zgîrcu cu privire la încasarea indemnizației unice în legătură cu decesul salariatului, a indemnizației lunare pentru pierderea întreținătorului, a indemnizației pentru întreținerea copiilor, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Rutador” și s-a menținut hotărârea din 22 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 14 mai 2019 Maria Dobrioglo a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Rutador”, intervenient accesoriu Andrei Zgîrcu, prin care a solicitat încasarea indemnizației unice în legătură cu decesul salariatului în urma accidentului de muncă, a indemnizației lunare pentru pierderea întreținătorului, a indemnizației pentru întreținerea copiilor, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că Maria Dobrioglo este soția defunctului Feodor Dobrioglo. Din căsătorie s-au născut doi copii, Ivan Dobrioglo, născut la xxxxx și Mihaela Dobrioglo, născută la xxxxx, pe care, după decesul soțului, îi întreține și îi educa de una singură.

S-a menționat că din 01 iunie 2017 până la 25 octombrie 2017 Feodor Dobrioglo a fost angajat și a muncit la SRL „Rutador” în funcția de paznic.

La data de 25 octombrie 2017 pe teritoriul uzinei de producere a betonului asfaltic, situată în mun. Chișinău, a avut loc un accident de muncă rutier, în urma căruia lui Feodor Dobrioglo i-au fost cauzate leziuni ale organelor interne, în rezultatul cărora acesta a decedat. La momentul accidentului Feodor Dobrioglo era

îmbrăcat în vestă reflectorizantă și patrula teritoriul uzinei, conform schemei de deplasare la 7 puncte de control.

Se menționează în cerere că organizarea nesatisfăcătoare a muncii și anume a controlului inadecvat asupra lucrătorului, care se afla în zona de producție sub influența alcoolului, organizarea necorespunzătoare a muncii și gestionarea acestora de către funcționari, a dus la accidentul de muncă descris.

Se remarcă în acțiunea depusă că persoanele, care au săvârșit încălcări ale cerințelor de protecție a muncii sunt: 1) persoana (șoferul/mecanizatorul), care a săvârșit accidentul rutier de muncă, în speță este vorba de șoferul Andrei Zgîrcu, care potrivit procesului verbal din 21 noiembrie 2017 a fost angajat în calitate de mecanizator al SRL „Rutador”; 2) persoana responsabilă pentru serviciul de Securitate, care nu a asigurat un control suficient asupra respectării de către victimă a reglementărilor interne în materie de muncă, neîndeplinind astfel cerințele din descrierea postului său; 3) administratorului întreprinderii (angajatorului victimei), care nu a asigurat îndeplinirea la timp a sarcinii de informare a salariaților despre regulile în domeniul protecției muncii, neexecutând astfel atribuțiile prevăzute la art. 225 din Codul muncii.

Reclamanta a remarcat că împotriva persoanelor vinovate de producerea accidentului de muncă a fost pornită urmărirea penală.

A invocat că legătura de cauzalitate dintre accidentul rutier la locul de muncă și decesul lui Feodor Dobrioglo se demonstrează prin procesul-verbal nr.ISM-2017-PVA-134 din noiembrie 2017.

Ulterior, la 03 iunie 2020 reclamanta, prin cerere de completare a pretențiilor, a solicitat recunoașterea evenimentului soldat cu decesul lui Feodor Dobrioglo ca fiind accident de muncă.

Prin hotărârea din 22 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat de la SRL „Rutador” în beneficiul Mariei Dobrioglo suma de 216 296,64 lei cu titlul de indemnizație unică în legătură cu decesul salariatului în urma unui accident de muncă și suma de 500 000 lei cu titlul de prejudiciu moral. În rest cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea din 22 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, la data de 19 august 2021, în termenul prevăzut de lege, SRL „Rutador” a contestat-o cu apel.

Prin decizia din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Rutador” și s-a menținut hotărârea din 22 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 21 iulie 2022 SRL „Rutador” a declarat recurs împotriva deciziei din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului recurenta a invocat că nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele cauzei, concluziile instanțelor de judecată expuse în hotărâri sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, au fost aplicate eronat normele de drept material.

A susținut că răspunderea delictuală civilă angajează prezența cumulativă a faptei ilicite, vinovăției, consecințele prejudiciabile și raportul de cauzalitate între

acestea, iar lipsa cel puțin a unuia din elementele indicate exclude survenirea răspunderii delictuale civile.

Potrivit art. 18 din Legea nr. 186 din 10 iulie 2008 securității și sănătății în muncă, în caz de deces al lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională repară prejudiciul persoanelor care au dreptul la acesta.

În acest context, organul de stat special abilitat – Inspectoratul de Stat al Muncii, în baza procesului-verbal nr. ISM-2017-PVA-134 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, întocmit la 21 noiembrie 2017, nu a stabilit vinovăția angajatorului SRL „Rutador” în producerea accidentului de muncă în urma căruia a decedat Feodor Dobrioglo.

Referitor la repararea prejudiciului moral, a indicat că fiind stabilită vina defunctului la producerea accidentului de muncă, nu exista temei legal pentru compensarea acestui prejudiciu, iar suma acordată de instanțe este exagerată.

La data de 11 august 2022 și 17 august 2022 Curtea Supremă de Justiție a notificat participanților la proces copia recursului motivat, explicându-le dreptul de a depune referință asupra criticilor formulate în recurs.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 23 iunie 2022. Prin urmare, recursul, declarat la 21 iulie 2022 de către Societatea cu Răspundere Limitată „Rutador”, este în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei rezultă că Maria Dobrioglo este soția lui Feodor Dobrioglo, fapt confirmat prin certificatul de căsătorie seria CS-V nr. 1410126 (f.d.9, vol.I).

Potrivit carnetului de muncă nr. AA 0262230 Feodor Dobrioglo a fost angajat la SRL „Rutador” din 01 iunie 2017 în funcția de paznic (f.d. 12, vol.I).

SRL „Rutador” este înregistrată în Registrul persoanelor juridice (f.d.72, vol.I) și are ca domeniu de activitate fabricarea elementelor din beton pentru utilizarea în construcții, fabricarea betonului pentru asfalt, fabricarea altor elemente din beton, ciment și ipsos (f.d.73, vol.I).

La 09 iunie 2017 între SRL „Rutador” și SRL „Avia Invest” a fost încheiat contractul nr. 306/17-RC, potrivit căruia SRL „Rutador” s-a obligat să efectueze lucrări de acoperire cu asfalt (f.d. 101-105, vol. I).

La 24 octombrie 2017 SRL „Avia Invest” a solicitat SRL „Rutador” să efectueze lucrări de reparație a pistei pe aeroport la 25 octombrie 2017, pe timp de noapte între orele 01:00 – 05:30 (f.d.106 vol.I). Astfel, uzina de producere a betonului pentru asfalt a lucrat pe timp de noapte, Feodor Dobrioglo se afla în serviciu.

La 25 octombrie 2017 Feodor Dobrioglo a decedat, fapt confirmat prin certificatul de deces seria CS-IV nr. 1579385 (f.d.10, vol. I), în urma accidentului de muncă mortal care a avut loc pe teritoriul uzinei de producere a betonului asfaltic SRL „Rutador”.

Prin ordonanța din 25 octombrie 2017 s-a pornit urmărirea penală pe semnele componenței de infracțiune prevăzute de art. 183 alin. (2) din Codul penal, încălcarea regulilor de protecție a muncii, care a provocat din imprudență decesul unei persoane (f.d.40), iar prin ordonanța de recunoaștere în calitate de succesor al părții vătămate din 08 noiembrie 2017 Maria Dobrioglo a fost recunoscută succesor legal al părții vătămate decedate Feodor Dobrioglo (f.d. 41, vol. I).

Conform pct. 14 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005, accidentele grave și mortale produse la locul de muncă se cercetează de inspectorii de muncă din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii, iar cele cu incapacitate temporară de muncă – de comisia angajatorului. În cazul în care angajatorul nu are posibilitatea de a constitui o comisie de cercetare a accidentului, acesta va fi cercetat de Inspectoratul de Stat al Muncii.

Astfel, prin dispoziția nr. ISM-2017-DISC-134 din 25 octombrie 2017 s-a dispus ca Vitalie Bînzari, inspector de muncă, va efectua cercetarea accidentului mortal suferit la 25 octombrie 2017 de către Feodor Dobrioglo, paznic la SRL „Rutador” (f.d.71, vol. I).

Potrivit procesului-verbal nr. ISM-2017-PVA-134 din 21 noiembrie 2017 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, accidentul de muncă s-a petrecut la 25 octombrie 2017 în jurul orei 01:15 la uzina de producere a betonului asfaltic SRL „Rutador”. S-a stabilit că accidentul suferit de Feodor Dobrioglo la 25 octombrie 2017 se clasifică ca accident de muncă mortal, individual. Circumstanțele care au condus la producerea accidentului au fost prinderea, lovirea sau strivirea de mașini și utilaje în funcție. Cauzele producerii accidentului dependente de executant: nerespectarea normelor de securitate și sănătate în muncă, prezența la lucru sub influența alcoolului, expunere, în afara sarcinilor de muncă prin deplasare/staționare în locuri/zone cu pericol permanent/temporar.....” (f.d. 66-70, vol.I).

Prin raportul de constatare nr. 2026 din 09 ianuarie 2018 s-a stabilit că decesul lui Feodor Dobrioglo a survenit în rezultatul șocului hemoragic și traumatic, cauzate de trauma asociată toraco-abdominală, a bazinului și membrilor cu fracturi multiple ale oaselor (coaste, bazin) și lezarea organelor interne (pulmoni, aortă cu hemotorax bilateral, rupturi-striviri ale ficatului, splinei, suprarenalei drepte și rinichilor – ce se confirmă prin modificările traumatice respective depistate la necropsie și adevărate histopatologic de la laborator) (f.d. 44-48, vol. I).

În legătură cu aceasta, Maria Dobrioglo, soția defunctului Feodor Dobrioglo, s-a adresat în judecată cu prezenta acțiune împotriva SRL „Rutador”, solicitând recunoașterea accidentului survenit la data de 25 octombrie 2017 ca

accident de muncă, încasarea indemnizației unice în legătură cu decesul salariatului în urma accidentului de muncă, a indemnizației lunare pentru pierderea întreținătorului, a indemnizației pentru întreținerea copiilor, repararea prejudiciului moral estimat la suma de 1 000 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investite cu examinarea cauzei, prima instanță și instanța de apel au admis parțial acțiunea, dispunând încasarea de la SRL „Rutador” în beneficiul Mariei Dobrioglo a sumei de 216 296,64 lei cu titlul de indemnizație unică în legătură cu decesul salariatului survenit în urma accidentului de muncă și sumei de 500 000 lei cu titlul de prejudiciu moral, în rest respingând acțiunea.

Instanțele ierarhic inferioare au constatat vinovăția ambilor subiecți, stabilind răspunderea mixtă a părților.

Pentru a decide astfel instanțele de judecată au indicat că pe data de 25 octombrie 2017 s-a decis atragerea la muncă suplimentară a lui Feodor Dobrioglo, în afara orelor de program, nefiind prezentat acordul scris al lui Feodor Dobrioglo și niciun ordin motivat în acest sens, programul de muncă fiind până la ora 17:00; accidentul s-a produs în jurul orei 01:15, adică peste 7 ore de la finalizarea programului de muncă. Mai mult ca atât, această circumstanță nu a fost cercetată de către inspectorul muncii, fiind menționat doar despre atragerea la muncă suplimentară, or, contractul individual de muncă nr. 22/17 din 01 iunie 2017, încheiat între SRL „Rutador” și Feodor Dobrioglo prevede că regimul de muncă și de odihnă este nu mai mult de 8 ore pe zi în săptămâna de muncă cu 5 zile lucrătoare. Durata săptămânală a timpului de muncă nu poate depăși 40 ore.

Totodată, instanțele de judecată nu neagă că salariatul Feodor Dobrioglo s-a prezentat benevol la locul de muncă, însă acordul nu a fost perfectat în corespundere cu prevederile legale.

Instanțele ierarhic inferioare au concluzionat că Feodor Dobrioglo a fost atras la muncă suplimentară fără un ordin motivat, fără acordul scris al acestuia, fiind la serviciu de peste 15 ore, circumstanțe care nu au fost cercetate de către inspectorul muncii, fiind menționat doar despre atragerea la muncă suplimentară.

Instanțele de judecată au concluzionat că în speță se aplică răspunderea mixtă, or Feodor Dobrioglo a încălcat regulamentele interne și cerințele de securitate care i-au fost aduse la cunoștință și anume Feodor Dobrioglo era în stare de ebrietate la locul de muncă, având 1,82 ml alcool în sânge și nu a îmbrăcat vesta reflectorie, elemente obligatorii. Mai mult ca atât, nu a reacționat la semnalul de alarmă. Astfel, indemnizația a fost redusă conform gradului de vinovăție a ambilor subiecți la suma de 216 296,64 lei

La admiterea pretenției privind repararea prejudiciului moral, instanțele de judecată au luat în considerare caracterul ireversibil al decesului, astfel, cuantumul prejudiciului moral urmând să fie ca o recompensă adecvată și echitabilă pierderii unui membru de familie.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei și a interpretat eronat normele de drept material, fapt ce impune necesitatea casării deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Articolul 239 din Codul de procedură civilă statuează că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Colegiul consideră că instanța de apel prematur s-a pronunțat asupra vinovăției SRL „Rutador” în survenirea decesului lui Feodor Dobriogolo în urma accidentului de muncă, aplicând răspunderea mixtă a subiecților în producerea accidentului de muncă.

Conform art. 1398 alin. (1) din Codul civil, în redacția legii până la 01 martie 2019, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În conformitate cu art. 18 alin. (2)-(5) din Legea nr. 186 din 10 iulie 2008 securității și sănătății în muncă, în caz de deces al lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională repară prejudiciul material persoanelor care au dreptul la aceasta, în modul și în mărimea stabilită de lege, și, în plus, le plătește, din contul mijloacelor proprii, o indemnizație unică, luîndu-se ca bază salariul mediu anual al celui decedat, înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trăit pînă la vîrsta de 62 de ani, dar nu mai puțin de 10 salarii medii anuale. Dacă reducerea capacității de muncă sau decesul lucrătorului a survenit în urma unui accident de muncă nu numai din vina unității ci și a accidentatului, se aplică răspunderea mixtă conform legii și mărimea indemnizației unice se reduce în dependență de gradul de vinovăție a accidentatului. Indemnizația unică se plătește persoanelor care au dreptul la aceasta de către unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională, în modul stabilit de Guvern.

Colegiul menționează că răspunderea delictuală civilă se angajează la prezența cumulativă a condițiilor generale ale acestei categorii de răspundere și anume fapta ilicită, vinovăția (dacă contrariul nu este expres prevăzut în lege), consecințele prejudiciabile și raportul causal între acestea, iar lipsa cel puțin a unuia din elementele indicate exclude survenirea răspunderii delictuale civile.

Vina întreprinderii în producerea accidentului de muncă o stabilesc organele de stat.

Instanța de recurs consideră că apreciind ca întemeiată pretenția privind încasarea de la angajator a indemnizației unice în legătură cu decesul salariatului în urma unui accident de muncă și constatînd existența răspunderii mixte, instanța de apel nu a stabilit pe deplin circumstanțele cauzei, precum condițiile survenirii accidentului de muncă.

Instanța de apel și-a argumentat soluția de stabilire a vinovăției întreprinderii în producerea accidentului de muncă, punînd la bază concluziile Raportului de expertiză judiciară nr. 322-324 din 15 martie 2022 al Centrului Național de Expertize

Judiciare, efectuat în cadrul cauzei penale, în care se indică că în procesul efectuării lucrărilor soldate cu decesul angajatului SRL „Rutador”, paznicului Feodor Dobrioglo, nu au fost respectate toate cerințele de securitate și sănătate în muncă (f.d. 98-109 vol. II).

Instanța de apel a pus în exclusivitate la baza stabilirii vinovăției întreprinderii concluziile raportul de expertiză, în lipsa datelor referitor la finalitatea dosarului penal, ceea ce face incertă concluzia stabilirii vinovăției SRL „Rutador”.

În opinia instanței de recurs, raportul de expertiză judiciară nu poate fi considerat drept probă exclusivă care ar justifica cu desăvârșire circumstanțele invocate în favoarea soluționării litigiului. Or, acestea nu furnizează instanței elemente care ar forma convingerea judecătorului referitor la vinovăția SRL „Rutador” în producerea accidentului de muncă.

Instanța de apel nu a argumentat legătura cauzală între acțiunile/inacțiunile lucrătorilor întreprinderii și accidentul survenit, precum nu a specificat concret în motivarea deciziei prin ce încălcări ale angajaților, precum și ale administrației SRL „Rutador” s-a contribuit la comiterea accidentului de muncă.

În aceste condiții, concluziile raportului de expertiză sunt probabile și nu precise, neputând fi puse la baza unei hotărâri judecătorești.

Mai mult, raportul de expertiză nominalizat nu a fost realizat în condițiile prevăzute de art. 148-160 CPC, fiind prezentat în copie care nu este integral vizibilă și confirmată de către avocatul reclamantei și în condițiile în care acest raport a fost efectuat în cadrul cauzei penale, efectuarea expertizei fiind dispusă de către organul de urmărire penală.

Pe lângă aceasta, instanța de apel nu a verificat care este finalitatea în dosarul penal, în circumstanțele în care raportul de expertiză menționat a fost acceptat de instanța penală și dacă a fost stabilită vinovăția angajatorului în survenirea decesului salariatului Feodor Dobrioglo.

De altfel, în cadrul ședinței de judecată din 23 iunie 2022 reprezentantul SRL „Rutador” a obiectat referitor la anexarea raportului de expertiză menționat (f.d. 122 vol. II).

Instanța de apel a evitat să examineze explicațiile apelantului referitor la faptul că raportul de expertiză a fost realizat în afara procesului de judecată, în cadrul unui proces penal, părțile fiind private de drepturile pe care le au la numirea unei expertize potrivit legislației procesuale civile, neavând dreptul de a formula întrebări față de expert, de a alege instituția de expertiză și expertul, de a avea acces la probele puse la dispoziția expertului.

Cu toate acestea, instanța de apel a anexat la materialele dosarului raportul de expertiză, dându-i o importanță primordială, ignorând procesul-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal al Inspectoratului de Stat al Muncii, ce constituie un act al organului de stat. Stabilirea cu exactitate a gradului de vinovăție al întreprinderii la comiterea accidentului de muncă săvârșit la 25 octombrie 2017 este primordială pentru a aprecia limita compensației prejudiciului material și moral cauzat reclamantei.

În conformitate cu art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care

confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În conformitate cu art. 130 alin. (1-4) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Conform art. 158 alin. (4) din Codul de procedură civilă, raportul de expertiză este examinat în ședință de judecată și evaluat în ansamblu cu celelalte probe.

În acest context, instanța de recurs menționează că deși raportul de expertiză presupune o cercetare bazată pe cunoștințe de specialitate, pentru a stabili realitatea a ceea ce se pretinde în acțiune este necesar de evaluat raportul de expertiză în ansamblu cu celelalte probe.

Instanța de apel, însă, nu a solicitat probe în măsură să determine cu certitudine circumstanțele invocate, fiind necesară o prezentare suplimentară a probelor de la organele de stat special abilitate în vederea stabilirii vinovăției angajatorului.

Totodată, instanța de recurs apreciază că instanța de apel pripit a stabilit cuantumul prejudiciului moral încasat de la SRL „Rutador”. Instanța de apel nu a argumentat necesitatea încasării de la angajator a prejudiciului moral în mărime de de 500 000 lei. Din motivarea deciziei instanței de apel, cât și a instanței de fond, nu este clar urmare a cărui fapt sau acțiuni ale angajatorului SRL „Rutador” urmează să compenseze intimetei prejudiciului moral, nefiind stabilită cu certitudine legătura causală dintre cuantumul prejudiciului moral pretins și fapta prejudiciabilă săvârșită cu vinovăție de către SRL „Rutador”.

Cuantumul despăgubirii trebuia astfel stabilit, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu ar trebui să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

În circumstanțele descrise, Colegiul apreciază ca fiind relevante argumentele recurente referitor la aprecierea arbitrară a probelor de către instanța de apel, or, în sarcina instanței de apel, potrivit art. 373 din Codul de procedură civilă, revine obligația verificării circumstanțelor și raporturilor juridice stabilite în hotărârea primei instanțe și în final să le expună în decizia sa.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că contrar prevederilor art. 373 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel nu a verificat, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și a raporturilor juridice stabilite.

Prin prisma criticilor aduse de către recurent, Colegiul relevă că, instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanță în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt, fără a elucida circumstanțele cauzei, pripit s-a

pronunțat în favoarea respingerii cererii de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe, prin ce se impune casarea deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut constant în jurisprudența sa ca dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 paragraful 1 din Convenție, nu poate trece drept efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt în mod real ascultate, adică în mod real și concret examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 din CEDO, implică în special în sarcina instanței, obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor de proba, al argumentelor și elementelor de proba ale părților.

Pe cale de consecință, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel nu a dat apreciere per ansamblu explicațiilor participanților la proces și argumentelor din cererea de apel, adoptând o soluție prematură de menținere a hotărârii instanței de fond.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată și nu a elucidat toate circumstanțele pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului declarat de SRL „Rutador”, casării deciziei din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) și art. 445 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Rutador”.

Se casează integral decizia din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Dobrioglo împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Rutador”, intervenient accesoriu Andrei Zgîrcu cu privire la încasarea indemnizației unice în legătură cu decesul salariatului, a indemnizației lunare pentru pierderea întreținătorului, a indemnizației pentru întreținerea copiilor, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului,

judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Maria Ghervas